

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 768/2023
13.12.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Милош Радојевић, адвокат из ..., против туженог Дом здравља „Крагујевац“ из Крагујевца, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3519/22 од 11.10.2022. године, у седници одржаној 13.12.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3519/22 од 11.10.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П1 1455/21 од 25.05.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље, па је обавезан тужени да тужиљи исплати на име неисплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од септембра 2018. године до јуна 2021. године новчане износе у вредности и са каматом као у њеном садржају. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље, па је обавезан тужени да тужиљи исплати на име неисплаћеног регреса за период од септембра 2018. године до јуна 2021. године новчане износе у вредности и са каматом као у њеном садржају. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 71.500,00 динара са законском затезном каматом рачунатом од дана извршности пресуде до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3519/22 од 11.10.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда тако што је одбијен, као неоснован тужбени захтев тужиље којим је тражила да се тужени обавезе да јој на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и регирес за коришћење годишњег одмора за период од септембра 2018. године до јуна 2021. године исплати новчане износе у вредности и са каматом као у њеном садржају. Ставом другим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиља је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

Тужени је поднео одговор на ревизију.

Врховни суд је испитао побијану одлуку, у смислу одредбе члана 408, у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20), па је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је запослена код туженог на радном месту ... са коефицијентом за обрачун плате од 6,83. Изведен је доказ вештачењем од стране судског вештака за економско-финансијске струке на основу документације туженог и утврђено да у обрачунским листама плате тужиле није исказивана као посебна ставка накнада трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора. У утуженом периоду тужени је тужили исплаћивао плату у висини минималне зараде. Висина утужених потраживања тужиле утврђена је према одредбама Општег колективног уговора из 1997. године (прва варијанта) и Општег колективног уговора из 2008. године (друга варијанта).

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев, налазећи да у износу минималне зараде по дефиницији из члана 111. Закона о раду не може да буде садржана предметна накнада трошкова. По мишљењу првостепеног суда, у ситуацији када је тужени тужили исплаћивала минималну зараду следи да јој нису исплаћени трошкови за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, па је тужена дужна да јој те накнаде исплати у износу утврђеном вештачењем, а према критеријумима из одредби Општег колективног уговора („Службени гласник РС“ број 22/97).

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев, из разлога што су у складу са чланом 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама, који је посебан закон у односу на Закон о раду, ове накнаде садржане у коефицијенту као једном од елемената плате. Поред тога, Посебним колективним уговорима за здравствене установе чији је оснивач РС, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, који су били у примени у спорном периоду није предвиђено право запослених на накнаду предметних трошкова. Стога не постоји основ за остваривање овог права тужиле нити у општем, нити у посебном пропису.

По оцени Врховног суда, одлука другостепеног суда заснована је на правилној примени материјалног права.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 157/20), прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3). Одредбом члана 3. став 1. тог Закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. На основу одредбе члана 4. став 1. истог

Закона, прописано је да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а став 2. истог члана, да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан Колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 1/2015 и 3/2018), као и Посебан Колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 96/2019...58/2020) у одредби члана 91, а Посебан Колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр.106/18) у одредби члана 90. прописује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плате, коефицијента са којим се множи основица, додатка на плату, обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата, и дела плате по основу радног учинка, у складу са законом (став 2), да основна плата припада запосленом кој ради пуно радно време или радно време које се сматра пуним радним временом (став 3).

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 95/18), у одредби члана 111. став 1. и 2. прописано је да запослени има право на минималну зараду за стандардни учинак и време проведено на раду, а да се минимална зарада одређује на основу минималне цене рада утврђене у складу са овим законом, времена проведеног на раду и пореза и доприноса који се плаћају из зараде; чланом 118. став 1. прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5) и регрес за коришћење годишњег одмора (тачка 6), а према ставу 2. истог члана, висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог Закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено, на основу одредбе члана 2. став 2. тог закона.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 44/01...48/21), коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 13. те Уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун исплата запослених из члана 1. ове Уредбе, које се примењују на запослене у здравственим установама.

У конкретном случају, тужилца је запослена у здравственој установи, па се на утврђивање и обрачун њене плате, као и накнада и додатака по основу рада примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорностим запослених нису другачије уређени. Пошто посебан закон – Закон о платама у државним органима и јавним службама прописује да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног Закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебним Колективним уговором за здравствене

установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 1/2015 и 3/2018), Посебним Колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр.106/18), као и Посебним Колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 96/2019...58/2020) није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. Дакле, како на основу члана 4. став 2. цитираног Закона о платама у државним органима и јавним службама као *lex specialis*, произлази да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржана у коефицијенту као једном од елемената плате, то не постоји правни основ за остваривање предметног права тужиле. Тај основ не постоји ни у општем акту. Стога је правилан закључак другостепеног суда да тужиле не припада право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора пошто су те накнаде садржане у коефицијенту њене плате, па чињеница да јој је у спорном периоду исплаћивана минимална зарада (као она основна плата која се исплаћује у тој висини и у ситуацији када је била нижа од минималне зараде) по оцени Врховног суда без утицаја је на другачију одлуку јер она не активира права из Закона о раду као општег закона.

Правилно је одлучено и о накнади трошкова поступка на основу члана 165. став 2. у вези чланова 153. став 1. и 154. Закона о парничном поступку.

Из изложених разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Драгана Маринковић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**